

Odsjek za reumatologiju ♦ Jedinica djelatnosti interne medicine
Opća bolnica "Dr. Tomislav Bardek" ♦ Trg Eugena Kumičića 15 ♦ 48000 Koprivnica

KVALITETA ZDRAVSTVENE NJEGE / ALATI ZA PROCJENU SAMOSTALNOSTI U BOLESNIKA OBOLJELIH OD KRISTALINIČNIH ARTRITISA

Vesna Jedvaj

Kristalični artritis su skupina bolesti karakterizirana stvaranjem depozita kristala u zglobovima i tkivu oko zglobova. Stvaraju se nakupine kristala urične kiseline - giht, kalcij pirofosfat dihidrata - pseudogiht, CPPDD i kalcij hidroksiapatita - kalcifikacijski tendinitis, HADD.

Giht je poremećaj metabolizma aminokiseline purina ili smanjene mogućnosti bubrega da odstrani uričnu kiselinu iz tijela, što rezultira nakupljanjem depozita kristala u zglobnim šupljinama i oko njih, oštećivanjem i upalom istih. Nakupine kristala, kao zadebljanja, tofi, mogu biti i drugdje po tijelu a manifestirati se i kao nefrolitijaza.

Pseudogiht je taloženje kristala dovodi do poliartrikularnog artritisa, početak je s upalom jednog zgloba. Zahvaćeni su koljena, kukovi i zapešća a rijetko i kralježnica. Ponekad trauma zgloba s upalom dovodi do chondrokalciinoze.

HADD (eng. *hydroxyapatite deposit disease*) ili "vapnenački tendinitis" je nakupljanje kristala u bilo kojoj tetivi u tijelu, ali najčešće u ramenu. Rameni zglob je bolan, ukočen a bol je najjača na samom ramenu ili iznad ramena.

Pri prijemu bolesnika na odjel, sestra ga promatra i razgovara s njim u cilju sakupljanja podataka o tegobama koje ima. Evidentira ih kao sestrinsku anamnezu. Važno je napraviti procjenu vrste i jačine bola po ljestvici

za utvrđivanje boli, procijeniti pokretljivost zahvaćenih dijelova tijela i izvršiti kategorizaciju bolesnika. Prema dobivenim podacima pristupa se izradi plana zdravstvene njege tako da kvaliteta bude na najvećoj razini pazeći pritom na sigurnost bolesnika. Liječenje je dugotraj-

no, bolesti su kronične i često progresivne, plan zdravstvene njege se radi u smislu povećanja kvalitete života i zadovoljstva bolesnika.

Ključne riječi: kristalinični artritis, zdravstvena njega, procjena kvalitete